

Prada, 20 d'abril de 1948

Estimat amic Coromines,

fent els de l'Institut una revisió del meu Diccionari general, jo els trameto llistes de les addicions, errones i supressions que crec que cal fer-hi. En fer-se aquesta revisió, he cregut que era l'hora de proposar a l'Institut de canviar la grafia d'un cert nombre de mots. Els canvis que penso proposar són en conjunt els mateixos que vos proposava de fer anys en-darrera. En les llistes que he tramès fins ara, ja he fet alguns canvis de grafia sense esperar l'aprovació de l'Institut, segur que no els ha de mancar ja que vénen a corregir veritables lapsus i grafies injustificables. Així, he adoptat sense vacillar les grafies: des-
nerit, galàpet, escalunya, semal, tàpera (pe-
dallós ha estat, naturalment, reemplaçat per
padellós així com sòfisme per sòfisma), bus-
coll, romball, comptadoria, pagadoria, évol,
envà, enciarn, cimolsa, palcillot, naixó, re-
gò, llauró, quinqué, valdor, autòmat, cro-

© Fundació Pere Coromines

La reproducció total o parcial d'aquesta carta per qualsevol procediment, comprenent-hi la reprografia i el tractament informàtic resten rigorosament prohibides sense l'autorització escrita de la Fundació Pere Coromines i seran sotmeses a les sancions establertes per la llei.

at, ensim, mede, got (un llor de got), albi-
eres, dextrogir, levogir, cugucia, avéyal,
leucòcit, pagòcit, fortuít, gratuit. A les quals
penso afegir diagne, perpat, almugàner,
sajabida, regalècia, esurnsar, arrossar,
ars, bolig, estramordir (m'ha semblat mi-
llor que estamordir)... Però hi ha canvis
que cal evidentment sotmetre per enda-
vont a l'aprovació de l'Institut, dels quals
convé que parlem abans de proposar-ne
l'admissió. D'inc motius per creure que
algun dels canvis que proposarem vos i
jo no obtindran, absent jo, l'aprovació dels
actuals membres actius de la Secció; però
sense que això ens hagi de deturar de
proposar totes les innovacions que arguim
indispensables, vull dir-vos per endavant,
jo, a qui no fan por les innovacions, que
no crec que n'hi hagi prou que una
grafia sigui indubtablement millor que
l'actual perquè aquesta hagi d'ésser,
sen, ont, inecessàriament reemplaçada

per aquella. A l'hora en què es fixà l'ortografia dita de l'Institut, donat l'estat de manca ortogràfica del català renaixentista, hom era lliure d'adoptar per a cada mot la grafia que jutgessin més bona; però, avui, fixada l'ortografia, ens hi hem de mirar abans de canviar la grafia d'un mot, sobretot si es tracta d'un mot important, d'ús freqüent, la imatge visual del qual la gent té ben gravada a la memòria. Així val dir que pel fet que la grafia actual d'un mot estigui en desacord amb la seva etimologia (és el cas de endanyar) hagi d'ésser necessàriament rebutjada, i, encara menys pel fet que no estigui d'acord amb alguna de les normes que es conjuminaren en el moment de fixar l'ortografia (és el cas de encís, de amaïnar). Altres coses és que una grafia estigui en desacord amb la pronúncia d'un dialecte important (és el cas de tiuar)

© Fundació Pere Coromines

La reproducció total o parcial d'aquesta carta per qualsevol procediment, comprenent-hi la reprografia i el tractament informàtic resten rigorosament prohibides sense l'autorització escrita de la Fundació Pere Coromines i seran sotmeses a les sancions establertes per la llei.

8 de maig de 1948

Quan, fetes prèviament aquestes consideracions, anava a començar l'engamen de les innovacions proposades per vos, em calgué interrompre la lletra a causa d'haver-me hagut d'absentar de Prada per alguns dies; i, de retorn, encara no vaig reprendre'n la redacció perquè em calia fer un treball que m'havien encomanat i que no he tingut llist fins ara. Però, avui que per fi podria dedicar-me a fer aquell engamen, penso que és millor que esperi haver llegit la llista d'innovacions que en l'endemig m'heu enviat. Digueu-me avançar-us només, ja que us he parlat de endanyar, que no em sembla bé d'abandonar aquesta grafia dient-se a Barcelona, no endenya, sinó endanya (aquí mal sembla que no se t'endanya, em deia un d'aquisto dies la meua dona, que és barcelonina i de pares barcelonins.) El que es pot fer (avís a els occidentals diuen

© Fundació Pere Coromines

La reproducció total o parcial d'aquesta carta per qualsevol procediment, començant-hi la reprografia i el tractament informàtic resten rigorosament prohibides sense l'autorització escrita de la Fundació Pere Coromines i seran sotmeses a les sancions establertes per la llei.

endemya) ⁽²⁾ és acceptar les dues grafies endanyar i endemyar. Gp. arrancar i arrencar. Des esmenes que faig al Diccionari no es redueixen, com poden pensar, a les ortogràfiques; així, un bon nombre de definicions han estat repetes. 7 ara que recordo que un dia vam parlar de la redacció definitiva de l'article gormand, us diré que he proposat aquesta: "Dit d'aquell a qui agrada de menjar bé: plats bons, abundants. 1 Molt menjador. 1 Gormand de tal o tal menja, dit d'una persona, d'un animal, a qui agrada en gran manera tal o tal menja"

Em plau molt, com amic que us sóc i com a patriota, saber vos esdevinquit un lingüista de primera fila, que honora Catalunya; però atò, e-nyorat Coromines, no em consola de la pena que em fa veure-us allunyat de la nostra terra i privat de dedicar-vos de ple a l'obra de perfeccionament de la nostra llengua i d'émer, com us per-

© Fundació Pere Coromines

La reproducció total o parcial d'aquesta carta per qualsevol procediment, comprenent-hi la reprografia i el tractament informàtic resten rigorosament prohibides sense l'autorització escrita de la Fundació Pere Coromines i seran sotmeses a les sancions establertes per la llei.

toca, el cap de les Oficines lexicogrà-¹⁴
fiques de l'Institut, de les nostres fins
ara desgraciades Oficines. Jo que, quinze
anys endarrere, esperava que, per fi, anà-
vem a redreçar les un cap desembaras-
sats dels qui tant enturbaneaven el seu
bon funcionament! Però confio que, amb
mi o sense mi, l'obra interrompuda es
reprindrà, i vós hi sereu. (Prebo en a-
quest moment una comunicació de la Con-
federació d'organitzacions catalanes d'Al-
múica, - que vol organitzar un segon
Congrés internacional de la llengua ca-
talana, - en la qual en diuen que han
rebut "un recull de Mossèn A. Guera ti-
tulat Bibliografia lingüística catalana
editat l'any passat per la Escuela de
filologia del Consejo Superior de Inves-
tigaciones científicas. Instituto Antonio
Melo... la bibliografia es sancada
l'any 1945 i però es veu que mossèn
Guera no té notícia de l'aparició de
la Industria Fabra perquè cap dels

treballs hi es emmentat"). En saben alguna cosa del projectat Congrés? El creieu realitzable en les circumstàncies actuals?

Em parlen de la possible publicació de la meua Catalan Grammar. Binc, en efecte, emit l'esborrany d'aquesta gramàtica, el qual no caldria sinó posar en net. Aquest esborrany té 190 pàgines: I. Sons i lectura de les lletres, 23; II. Flexió nominal i verbal, 31; III. Articles, noms i adjectius qualificatius, 31; IV. Adjectius determinatius i pronominals, 50; V. Us dels temps del verb (Maximament exemplificat); VI. Adverbis, preposicions i conjuncions, 35. Seguiria una selecta bibliografia: des de dalt als valencians del XVe i des de Verdaguier a Carnar, amb la traducció en anglès. Però no crec que es trobi per ara ningú que vulgui publicar-la sobretot havent-hi publicada la gramàtica d'en Gili. Quan vaig publicar aquesta obra, hi vaig trobar algunes errades i regles mal formulades, com: a un accentat also called reuter because

© Fundació Pere Coromines

La reproducció total o parcial d'aquesta carta per qualsevol procediment, començant-hi la reprografia i el tractament informàtic resten rigorosament prohibides sense l'autorització escrita de la Fundació Pere Coromines i seran sotmeses a les sancions establertes per la llei.

of its voiceless sound, the unaccented u ... is mute after q and g before an unstressed vowel (unless marked with diaeresis, ü) [equator = əkə'tɔr?] and is pronounced after q and g before a stressed vowel [guerra = gwɛrə?]. x after a vowel it usually sounds ks [examen = əksə'mɛn?]. Havent-me dit que pensava revisar-la en vista a fer una tercera edició, em vaig oferir a comunicar-li les errades que pogués trobar en la segona lectura que pensava fer del seu llibre; però no em va contestar. Us en cuidareu vós?

I prou per avui, estimat Coromines. Records afectuosos a la vostra muller. I vejam si aviat podré enviar-vos la continuació de la meua lletra del 20 d'abril!

Una cordial abraçada del vostre amic, que cregueu que us enyora

Pompeu Fabra